

BBC Radio Cymru 2

Penderfyniad Terfynol

Datganiad

Cyhoeddwyd 18 Ionawr 2024

Cynnwys

Adran

1. Trosolwg	3
2. Asesu'r Gystadleuaeth	4
3. Trwydded Weithredu.....	11

Atodiad

A1. Cefndir a Fframwaith Cyfreithiol.....	15
A2. Hysbysiad o Amrywio	20

1. Trosolwg

- 1.1 Mae'r BBC wedi cynnig ymestyn nifer yr oriau Cymraeg gwreiddiol sy'n cael eu cynnig gan BBC Radio Cymru 2 er mwyn iddo ddod yn Wasanaeth Cyhoeddus newydd yn y DU. Fel sy'n ofynnol o dan Siarter a Chytundeb Fframwaith y BBC ('Cytundeb'), mae'n ofynnol i ni ystyried cynnig y BBC. Ein rôl ni yw asesu effaith cynigion y BBC ar gystadleuaeth ac ystyried a yw'r gwerth cyhoeddus yn cyfiawnhau unrhyw effeithiau niweidiol rydym yn eu nodi.
- 1.2 Cawsom dri ymateb i'n hymgyngoriad. Nid oedd yr un o'r ymatebion yn anghytuno â chasgliadau ein penderfyniad rhagarweiniol nad oedd y cynnig yn debygol o gael effaith niweidiol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol ac y gallai'r BBC fwrw ymlaen â'i newid. Ochr yn ochr â'n hasesiad roeddem wedi ystyried pa amodau Trwydded Weithredu i'w gosod ar y gwasanaeth newydd.

Ein penderfyniadau – yn gryno

Rydym wedi penderfynu y caiff y BBC fwrw ymlaen â'i gynnig i ymestyn oriau BBC Radio Cymru 2 er mwyn iddo ddod yn Wasanaeth Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig yn ei rinwedd ei hun. Ar ôl ystyried yr ymatebion i'n hymgyngoriad ac o ran ein dyletswyddau perthnasol o dan Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 a Siarter a Chytundeb y BBC, nid yw ein casgliad bod gwerth cyhoeddus ychwanegol y cynnig yn cyfiawnhau'r effaith debygol ar y farchnad wedi newid. Rydym yn dal o'r farn y gallai'r cynnig ddarparu gwerth cyhoeddus ychwanegol, yn enwedig i gynulleidfa oedd cynnwys Cymraeg 25-54 oed sy'n llai rhugl yn y Gymraeg. Mae'n annhebygol o gael effaith ar radio yng Nghymru yn gyffredinol ac ar y mwyafrif helaeth o orsafoedd radio masnachol sy'n cynnig cynnwys Cymraeg. Mae'r effaith ar Capital Cymru yn annhebygol o arwain ato'n gadael y farchnad nac yn lleihau buddsoddiad yn y gwasanaeth hwn yn sylweddol.

Rydym wedi penderfynu gosod amodau Trwydded Weithredu ar y gwasanaeth. Mae'r rhain yn sicrhau ei fod yn darparu: cynnwys sydd o ddiddordeb ac yn berthnasol i gynulleidfa oedd yng Nghymru; cerddoriaeth sy'n berthnasol i gynulleidfa oedd yng Nghymru; a bwletin newyddion rheolaidd a dyddiol. Rhaid i'r BBC hefyd nodi ei gynlluniau ar gyfer darparu bwletin newyddion ar y gwasanaeth ac adrodd i Ofcom ar ba mor aml y bwriedir eu darlledu. Byddwn yn mynnu bod y BBC yn adrodd ar gydymffurfiaid â'r amodau gyda'i Adroddiad Blynyddol.

Dim ond crynodeb byr a syml sydd yn y trosolwg hwn o'r ddogfen. Mae'r penderfyniadau rydym wedi eu gwneud a'n rhesymeg wedi'u nodi yn y ddogfen lawn.

2. Aseu'r Gystadleuaeth

Ein hymgyngoriad

Prawf Lles y Cyhoedd y BBC

- 2.1 Mae'r BBC yn cynnig ymestyn nifer yr oriau gwreiddiol Cymraeg a ddarlledir ar BBC Radio Cymru 2. Mae'n credu y byddai hyn yn sicrhau bod cynulleidfaoedd ledled Cymru yn cael eu gwasanaethu'n well drwy gael mynediad at raglenni Cymraeg am y rhan fwyaf o'u diwrnod a rhoi'r cyfle iddynt wrando a dysgu mwy o'r Gymraeg. Byddai'r gwasanaeth arfaethedig yn targedu siaradwyr Cymraeg ac unigolion sy'n awyddus i wrando ar gynnwys Cymraeg rhwng 25 a 54 oed, yn enwedig siaradwyr Cymraeg sy'n llai rhugl. Byddai'r gwasanaeth yn cael ei ddarlledu ledled Cymru gan ddefnyddio Darlledu Sain Digidol ('DAB'). Byddai hefyd ar gael ar-lein drwy BBC Sounds ac apiau ar-lein eraill, seinyddion clyfar a theledu digidol.
- 2.2 Mae cynllun y BBC ar gyfer y gwasanaeth yn cynnig:
- Ymestyn nifer yr oriau gwreiddiol sy'n cael eu darlledu yn Gymraeg o 25 i 61.5 awr yr wythnos.
  - Cyllideb costau gweithredu a chynnwys gorsafoedd sy'n dod i gyfanswm o £420,000 y flwyddyn, cynnydd o £10,000 yng nghyllideb gyfredol BBC Radio Cymru 2. Bydd y BBC yn ariannu'r estyniad drwy ailflaenoriaethu cyllid gan BBC Radio Cymru. Mae'r BBC yn datgan na fydd hyn yn effeithio ar ddarpariaeth gwasanaeth BBC Radio Cymru.
  - Cyfuniad o gynnwys o dan arweiniad cyflwynwyr a sioeau rhestr chwarae wedi'u recordio ymlaen llaw. Byddai BBC Radio Cymru 2 yn orsaf radio 18.5 awr y dydd a fyddai'n gweithredu rhwng 5.30am a hanner nos bob dydd.
  - Dim ond Cymraeg fyddai iaith cyflwyno BBC Radio Cymru 2 a byddai o leiaf 50% o'i cherddoriaeth yn Gymraeg o ran cyfanswm ac ym mhob bloc rhaglenni.
  - Bwletin newyddion wedi'u trefnu ar gyfer 8am, 9am, 10am, 11am a hanner dydd.
- 2.3 Nid yw'r cynnig yn effeithio ar amodau ein Trwydded Weithredu ar gyfer BBC Radio Cymru.
- 2.4 Ddiwedd mis Gorffennaf 2023, cyhoeddodd y BBC [ymgyngoriad](#) ar ei gynigion ar gyfer BBC Radio Cymru 2. Yn dilyn hyn, cyhoeddodd y BBC ganlyniadau ei [Brawf Lles y Cyhoedd](#) ar 27 Medi 2023 a oedd yn nodi ei gynigion yn fanylach ac yn ymateb i sylwadau rhanddeiliaid ar ei ymgynghoriad.¹ Roedd y ddogfen hon yn cadarnhau barn Bwrdd y BBC "bod holl elfennau Prawf Lles y Cyhoedd yn cael eu bodloni" ac y bydd y gwasanaeth arfaethedig "yn cyfrannu at gyflawni'r Genhadaeth ac yn hyrwyddo'r Dibenion Cyhoeddus, yn creu gwerth cyhoeddus uchel yng Nghymru, ac nid yn cael effaith sylweddol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol".²
- 2.5 Mae asesiad y BBC wedi nodi manteision ymestyn oriau gwreiddiol BBC Radio Cymru 2 ar gyfer ei gynulleidfaoedd, y gymuned Gymraeg a'r diwydiant cerddoriaeth Gymraeg yn ei fframwaith gwerth cyhoeddus. Mae'n nodi pum maes lle bydd gwerth cyhoeddus yn digwydd:
- Gwasanaethu cynulleidfaoedd yn well yng Nghymru
  - Mwy o gynnwys Cymraeg

---

¹ Mae ymatebion gan rhanddeiliaid i ymgynghoriad y BBC wedi'u cyhoeddi ar wefan y BBC; [Penderfyniad Bwrdd y BBC ar Brawf Lles y Cyhoedd BBC Radio Cymru 2](#)

² [Prawf Lles y Cyhoedd y BBC](#), 6.4 Ein casgliadau

- Defnyddio'r Gymraeg
  - Cynyddu cyrhaeddiad cynulleidfaoedd
  - Cefnogi diwydiant recordio cerddoriaeth Cymraeg
- 2.6 Mae asesiad y BBC hefyd yn ystyried effaith bosibl ei gynnig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Mae'r BBC wedi dod i'r casgliad y bydd y cynigion ar gyfer BBC Radio Cymru 2 yn cael:
- Effaith fach ar radio rhwydwaith a lleol masnachol gyda'i gilydd yng Nghymru;
  - Effaith fach iawn ar y gorsafoedd hynny sydd â rhywfaint o raglenni Cymraeg: Capital North West and Wales (opsiwn Arfordir Gogledd Cymru), GHR South Wales, Radio Pembrokeshire neu Radio Carmarthenshire; a
  - Rhywfaint o effaith bosibl ar Capital Cymru, ond nid i'r graddau bod Capital Cymru yn cael ei wasgu allan.³
- 2.7 Yng ngoleuni hyn, daw'r BBC i'r casgliad na fydd yr oriau ychwanegol yn cael effaith niweidiol o ran cystadleuaeth deg ac effeithiol ar radio masnachol Cymraeg na radio masnachol arall yng Nghymru.

Ein hasesiad byrrach

- 2.8 Os yw Bwrdd y BBC yn dod i'r casgliad bod Prawf Lles y Cyhoedd wedi'i fodloni, rhaid i Ofcom gynnal ei asesiad ei hun o'r cynigion cyn y gellir rhoi newid ar waith. Rhaid i'n hasesiad fod ar ffurf naill ai Aseiad Cystadleuaeth y BBC neu asesiad byrrach (edrychwch ar Atodiad 1 i gael rhagor o fanylion am ein rôl yn asesu Prawf Lles y Cyhoedd y BBC).
- 2.9 Ym mis Medi, fe wnaethom [ymgyngori](#) ynghylch ein bwriad i gynnal asesiad byrrach o Brawf Lles y Cyhoedd y BBC. Fe wnaethom ddweud ein bod ni'n bwriadu cynnal asesiad byrrach gan ein bod ni'n fodlon bod y BBC wedi rhoi cyfle addas i bartion y gallai hynny effeithio arnynt o bosibl roi sylwadau ar brawf Lles y cyhoedd y BBC a bod natur y dadansoddiad o'r farchnad y mae'r BBC wedi'i gynnal o effaith bosibl y newid arfaethedig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol yn briodol ac yn gymesur.
- 2.10 Cafodd ein hasesiad byrrach a ddilynodd ei lywio gan Brawf Lles y Cyhoedd y BBC, ei waith modelu economaidd a'r ymchwil ansoddol a gomisiynwyd gan y BBC, sy'n cefnogi ei asesiad gwerth cyhoeddus. Fe wnaethom hefyd ystyried yr ymatebion i ymgynghoriad Prawf Lles y Cyhoedd y BBC, ein [ymgyngoriad ein hunain ar ein dull gweithredu ar gyfer yr asesiad cystadleuaeth](#), trafodaethau anffurfiol gyda phartion sydd â diddordeb a dadansoddiad ychwanegol o ddata RAJAR. Roeddem wedi edrych ar gyd-destun y farchnad bresennol, wedi dadansoddi casgliadau'r BBC ar werth cyhoeddus ac effaith ar y farchnad, ac wedi dod i benderfyniad cychwynnol.
- 2.11 Fe wnaethom ymgynghori'n gyhoeddus ar ein [penderfyniad rhagarweiniol](#) ynghylch ein hasesiad byrrach ddiwedd 2023. Yn yr adran hon rydym yn amlinellu ein casgliadau o'n penderfyniad rhagarweiniol, ein hystyriaeth o'r ymatebion i'r ymgynghoriad a'n penderfyniad terfynol.

---

³ Mae 'gwasgu allan' yn ystyried a yw'r newid arfaethedig i wasanaethau'r BBC yn arwain at leihau referniw ac elw darparwyr masnachol i'r fath raddau fel bod y darparwyr hyn yn lleihau eu buddsoddiad mewn gwasanaethau newydd neu rai sy'n bodoli'n barod yn sylweddol. Yn yr achosion mwyaf eithafol, gallai gweithredwyr masnachol roi'r gorau i ddarparu gwasanaethau'n gyfan gwbl.

Gwerth Cyhoeddus

- 2.12 O dan y Cytundeb, mater i'r BBC yw sicrhau bod ei genhadaeth yn cael ei chyflawni'n effeithiol a bod ei Ddibenion Cyhoeddus yn cael eu hyrwyddo, ac felly mae ganddo gyfrifoldeb i siapio agweddau gwerth cyhoeddus y cynnig. Ein rôl ni yw adolygu achos gwerth cyhoeddus y BBC. O'r herwydd, rydym yn bennaf yn profi ac yn adolygu asesiad y BBC o'r newid arfaethedig, yn hytrach na chynnal ein dadansoddiad ein hunain.
- 2.13 Felly, ni wnaethom geisio penderfynu a allai'r BBC fod wedi sicrhau mwy o werth cyhoeddus drwy newid agweddau ar ei gynnig. Yn hytrach, fe wnaethom ystyried a yw'r dadansoddiad a gynhaliwyd gan y BBC yn rhesymol, yn gadarn ac yn wrthrychol, ac a yw'r dehongliad o'r dystiolaeth yn gredadwy.

Gwasanaethu cynulleidfaoedd yn well yng Nghymru

- 2.14 Roeddem yn cytuno ag asesiad y BBC y byddai'r cynnig i gynyddu oriau ar BBC Radio Cymru 2 yn gwasanaethu cynulleidfaoedd yng Nghymru yn well. Bydd y cynnig yn wahanol iawn i'r rhaglenni presennol ar BBC Radio Cymru a bydd y gyfran uchel o gerddoriaeth Gymraeg a gynigir, gan amrywiaeth eang o artistiaid Cymraeg gan gynnwys categori 'cerddoriaeth newydd', yn elfen allweddol o'r gwasanaeth. Mae'r ffocws hwn ar gerddoriaeth Gymraeg yn rhoi cyfle i'r BBC ymgysylltu â chynulleidfa Gymraeg wahanol i BBC Radio Cymru, ac wrth wneud hynny dylai gefnogi gwrandawyr Cymraeg yn y ddemograffeg iau sydd wedi'i thargedu ac sydd eisiau ymgysylltu â radio a cherddoriaeth Gymraeg yn benodol.
- 2.15 Mae ein dadansoddiad o ddata RAJAR wedi cadarnhau bod unigolion sy'n byw yng Nghymru rhwng 25 a 54 oed, y mae'r BBC yn eu targedu, yn debygol o gael eu tanwasanaethu gan wasanaeth presennol BBC Radio Cymru o'i gymharu â grwpiau hŷn. Yn benodol, fe wnaethom nodi bod 44.5% o wrandawyr radio yng Nghymru yn 25-54 oed, ond dim ond 36.0% o wrandawyr BBC Radio Cymru/Radio Cymru 2 sydd yn yr ystod oedran honno.⁴
- 2.16 Fe wnaethom nodi y dylai'r cynnig hefyd olygu y rhoddir gwell gwasanaeth i bobl sy'n byw y tu allan i rannau mwy poblog Cymru. Roedd ein dadansoddiad yn dangos nad yw gorsafoedd radio masnachol a chymunedol yn gwasanaethu Cymru gyfan, ac yn enwedig mewn rhannau helaeth o'r ardaloedd gwledig llai poblog. Er bod rhannau o Gymru heb gyrhaeddiad digidol, ac na fydd y gwasanaeth arfaethedig ar gael ar AM/FM, bydd cynyddu oriau BBC Radio Cymru 2 yn cynyddu'r cynnwys Cymraeg ar gyfer y rhai sy'n byw mewn ardaloedd â chyrhaeddiad digidol neu DAB. Bydd hefyd yn darparu rhaglenni cerddoriaeth Cymraeg ychwanegol ar adegau pan nad yw gorsafoedd masnachol yn darlledu yn Gymraeg.
- 2.17 Roeddem yn croesawu ymrwymiad y BBC i gyd-ddarlledu bwletinâu newyddion rheolaidd gan wasanaeth BBC Radio Cymru, a allai sicrhau mwy o werth cymdeithasol i gynulleidfaoedd o ran Diben Cyhoeddus 1.⁵ Roeddem hefyd o'r farn y gallai bwletinâu newyddion dyddiol rheolaidd ddod â gwerth personol ychwanegol i'r gynulleidfa darged, sy'n llai tebygol o wrando ar BBC Radio Cymru ac felly sy'n cael llai o newyddion yn Gymraeg ar hyn o bryd.

---

⁴ Sylwch nad oedd modd i ni osod siaradwyr Cymraeg ar wahân yn RAJAR felly mae'r dadansoddiad hwn yn cyfeirio at wrandawyr yn y grŵp oedran 25-54.

⁵ Prawf Lles y Cyhoedd y BBC, Atodiad 2: Crynodeb o amserlen Radio Cymru 2 o dan yr estyniad arfaethedig

Mwy o gynnwys Cymraeg

- 2.18 Roeddem o'r farn y dylai'r oriau ychwanegol o raglenni Cymraeg a gynigir ar gyfer BBC Radio Cymru 2 ddarparu gwasanaeth unigryw a mwy o ddewis i wrandawyr Cymraeg. Roeddem yn fodlon bod darparu o leiaf 50% o gerddoriaeth Gymraeg ar gyfer yr holl flociau rhaglennu (dan arweiniad y cyflwynydd a'r sioeau rhestr chwarae) ac yn gyfunol, yn ogystal â siarad 100% o Gymraeg, yn debygol o ddarparu gwerth personol a chymdeithasol i bobl yng Nghymru sydd â diddordeb mewn cynnwys Cymraeg a chyfrannu at gyflawni Diben Cyhoeddus 4. Credwn y byddai'r cyfrannau hyn yn cynnig gwasanaeth unigryw ac yn bodloni disgwyliadau'r gynulleidfa darged, yn enwedig y siaradwyr Cymraeg llai rhugl a'r rhai sy'n awyddus i ddatblygu eu dysgu o'r Gymraeg.

Defnyddio'r Gymraeg

- 2.19 Fe wnaethom nodi bod y Gymraeg yn nodwedd wahaniaethol sylweddol o bobl Cymru ac roeddem yn cytuno â barn y BBC bod gan y cynnig y potensial i gefnogi siaradwyr Cymraeg sy'n awyddus i wella eu rhuglder, yn enwedig os yw'r rhaglenni'n cael eu defnyddio a'u mwynhau gan wrandawyr fel adnodd ychwanegol i'w helpu i ddysgu. Roeddem yn cytuno y dylai ehangu oriau BBC Radio Cymru 2 ddarparu mwy o gynnwys Cymraeg wedi'i dargedu at unigolion iau, gyda llai o ruglder, y mae BBC Radio Cymru yn denu llai ohonynt ac nad ydyw'n darparu ar eu cyfer gymaint.

Cynyddu cyrhaeddiad cynulleidfaoedd

- 2.20 Roeddem yn cytuno y gallai'r cynnydd mewn oriau olygu bod y gwasanaeth arfaethedig yn gallu cyrraedd cynulleidfaoedd newydd ac felly y gellid gweld rhywfaint o gynnydd yn y dyfodol. Rydym o'r farn y byddai hyn yn cynyddu gwerth cyhoeddus drwy ddod â chynnwys Cymraeg wedi'i dargedu i gynulleidfaoedd nad ydynt eisoes yn cael mynediad at hyn, neu gael gafael ar lai ohono nag y byddent heb y gwasanaeth.
- 2.21 Roedd ein dadansoddiad yn awgrymu nad oedd lansio BBC Radio Cymru 2 fel opsiwn yn 2018 wedi cynyddu cyrhaeddiad BBC Radio Cymru a BBC Radio Cymru 2 yn sylweddol. Fe wnaethom hefyd nodi, yn fwy diweddar, yn dilyn y cynnydd mewn niferoedd gwrandawr ar y radio yn ystod cyfnod clo Covid-19, bod cyrhaeddiad BBC Radio Cymru a BBC Radio Cymru 2 wedi bod yn gostwng.⁶
- 2.22 Er bod gan y gwasanaeth arfaethedig y potensial i gyrraedd a gwasanaethu gwrandawyr Cymraeg newydd, roeddem yn disgwyl y gallai'r gwasanaeth ddenu'r rhan fwyaf o'i wrandawyr gan BBC Radio Cymru, sydd wedi gweld gostyngiad cyffredinol yn y nifer sy'n gwrandawr. O ystyried hyn, ni fyddem yn disgwyl cynnydd sylweddol yn nghyrhaeddiad cynulleidfa cyffredinol gorsafoedd radio Cymraeg y BBC.

Cefnogi diwydiant recordio cerddoriaeth Cymraeg

- 2.23 Credwn ei bod yn rhesymol disgwyl y gallai darlledu cerddoriaeth Gymraeg ychwanegol gael effaith gadarnhaol ar y diwydiant recordio Cymraeg, drwy annog mwy o bobl i wrando ar artistiaid Cymraeg a phrynu eu gwaith, i fynychu eu gigs ac i gefnogi'r gwaith o ddatblygu talent newydd. Fodd bynnag, fe wnaethom ddatgan hefyd, heb dystiolaeth feintiol na modelu, nad yw'n bosibl amcangyfrif gwerth yr effaith bosibl hon ar y diwydiant.

---

⁶ RAJAR

Newid cyffredinol mewn gwerth cyhoeddus

- 2.24 Roeddem yn cytuno y bydd y cynnig yn creu gwerth cyhoeddus ychwanegol. Gallai natur unigryw BBC Radio Cymru 2 ddenu gwrandawyr newydd i gynnwys radio Cymraeg. Mae'n bosibl y bydd rhywfaint o werth cyhoeddus amlwg pan fydd defnyddwyr yn newid o un o wasanaethau eraill y BBC a/neu'r BBC yn lleihau gwariant ar wasanaethau presennol o ganlyniad i'r cynnig hwn. Fodd bynnag, yn yr achos hwn:
- Roeddem yn cytuno na fyddai'r gyllideb ychwanegol ar gyfer BBC Radio Cymru 2 yn cael effaith sylweddol ar allu cyffredinol y BBC i gynnig ei wasanaethau i gynulleidfa oedd gan ei bod yn cynrychioli cyfran fach o gyllideb gyffredinol BBC Radio Cymru.
  - Roeddem yn disgwyl y bydd y gwasanaeth arfaethedig yn denu'r rhan fwyaf o'i wrandawyr gan BBC Radio Cymru, ac felly mae'n debygol y bydd rhywfaint o werth cyhoeddus yn cael ei golli o blith y gwrandawyr hyn. Fodd bynnag, fe wnaethom nodi y bydd y gwrandawyr hyn yn cael gwerth personol ychwanegol o wrando ar BBC Radio Cymru 2.
  - Fe wnaethom nodi y byddai rhywfaint o'r cynnydd yn nifer y gwrandawyr yn dod o orsafoedd radio masnachol a chymunedol eraill, ac y gallai hyn hefyd fod yn ffynhonnell o werth cyhoeddus amlwg. Rydym o'r farn y byddai'r gorgyffwrdd cyfyngedig o ran amserlennu Cymraeg a natur unigryw cynnwys ar BBC Radio Cymru 2 yn debygol o olygu y bydd BBC Radio Cymru 2 i raddau helaeth yn ategu unrhyw werth cyhoeddus sy'n cael ei ddarparu gan orsafoedd radio masnachol a chymunedol.

Effaith ar y Farchnad

- 2.25 Fe wnaethom asesu a yw'r BBC wedi cynnal asesiad rhesymol, cyflawn a gwrthrychol o'i gynnig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Yn benodol, fe wnaethom ystyried asesiad y BBC o effaith ymestyn oriau BBC Radio Cymru 2 ar wasanaethau radio yng Nghymru yn gyffredinol, ac ar wasanaethau radio sydd â chynigion Cymraeg.
- 2.26 Roeddem yn cytuno â'r BBC y bydd y cynnydd mewn oriau ar gyfer gwasanaeth arfaethedig BBC Radio Cymru 2 yn debygol o ddenu mwy o wrandawyr i'r gwasanaeth hwn, ond roeddem yn disgwyl y byddai'r cynnydd hwn yn fach o'i gymharu â ffigurau cyffredinol cynulleidfa oedd yng Nghymru. Mae hyn yn gyson â'n harsylwadau bod cyfanswm cyrhaeddiad BBC Radio Cymru / Cymru 2 wedi aros yn weddol wastad ar ôl lansio BBC Radio Cymru 2 yn 2018, a bod ffigurau gwrandawyr wedi gostwng yn fwy diweddar.
- 2.27 Roeddem yn cytuno y bydd effaith bosibl y newid hwn yn fwy ar orsafoedd radio masnachol sy'n cynnig cynnwys Cymraeg gan y bydd BBC Radio Cymru 2 yn debycach i'r gorsafoedd hyn. Fodd bynnag, ac eithrio Capital Cymru, fe wnaethom nodi nad yw'r newid arfaethedig i amserlen BBC Radio Cymru 2 yn gorgyffwrdd â rhaglenni Cymraeg y gorsafoedd radio hyn. Gan hynny, nid oeddem o'r farn y bydd y cynnig yn cael effaith sylweddol ar y gorsafoedd radio hyn.
- 2.28 Fodd bynnag, fe wnaethom ystyried y gallai'r cynnig hwn gael effaith gymharol fwy ar Capital Cymru na gorsafoedd radio masnachol eraill o ystyried y bydd amserlen estynedig BBC Radio Cymru 2 yn gorgyffwrdd â rhaglenni Cymraeg yr orsaf radio hon. Fe wnaethom ddweud ei bod hi'n anodd rhagweld sut, ac i ba raddau, y gallai gwrandawyr Capital Cymru newid eu harferion gwrandawyr mewn ymateb i'r oriau estynedig ar BBC Radio Cymru 2. Fodd bynnag, roeddem yn cytuno â'r BBC bod nifer o ffactorau a allai liniaru a/neu gyfyngu ar effaith bosibl y cynnig hwn ar ffigurau gwrandawyr a refeniw Capital Cymru. Er enghraifft, roeddem yn

cydnabod bod BBC Radio Cymru 2 yn cynnig cyfran uwch o gerddoriaeth Gymraeg ar draws pob slot amser ac yn cynnig nifer fwy o artistiaid o Gymru sydd â thraciau cerddoriaeth mwy diweddar na Capital Cymru. O ystyried y ffactorau hyn, roeddem o'r farn ei bod yn annhebygol y bydd unrhyw effaith sylweddol ar nifer gwrandawyr Capital Cymru – ac felly ei referniw – ac yn cytuno ei bod yn annhebygol y bydd y cynnig yn arwain at Capital Cymru yn gadael y farchnad neu at leihau ei fuddsoddiad yn y gwasanaeth hwn yn sylweddol.

- 2.29 Yn gyffredinol, roeddem o'r farn bod y BBC wedi cynnal asesiad digon cadarn o effaith bosibl y cynnig hwn ac y bydd effaith bosibl y cynnig hwn ar gystadleuaeth deg ac effeithiol (a lefel y gorlenwi) yn debygol o fod yn gyfyngedig. Gan hynny, roeddem o'r farn bod y newidiadau arfaethedig yn annhebygol o gael effaith sylweddol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol.

Penderfyniad Rhagarweiniol

- 2.30 Yn ein penderfyniad rhagarweiniol, fe wnaethom gytuno y gallai'r cynnig ddarparu gwerth cyhoeddus ychwanegol i wrandawyr Cymraeg ar ffurf cynnwys Cymraeg ychwanegol ac i gynulleidfa wahanol i wasanaethau presennol. Byddai hyn hefyd yn darparu mwy o gynnwys ar gyfer gwrandawyr Cymraeg llai rhugl a'r rheini sydd â diddordeb mewn dysgu'r Gymraeg.
- 2.31 Daethom i'r casgliad y byddai'r effaith ar gystadleuaeth deg ac effeithiol yn debygol o fod yn gyfyngedig, gan ei bod yn annhebygol y caiff y cynnig hwn effaith ar radio yng Nghymru yn gyffredinol ac ar y mwyafrif helaeth o orsafoedd radio masnachol sy'n cynnig cynnwys Cymraeg. Fodd bynnag, roeddem o'r farn y gallai'r cynnig hwn gael effaith gymharol fwy ar Capital Cymru na gorsafoedd radio masnachol eraill, ond mae hyn yn debygol o fod yn gyfyngedig o ystyried y gwahaniaethau sylweddol yn eu cynigion cynnwys.
- 2.32 Gan hynny, daethom i'r casgliad dros dro bod y gwerth cyhoeddus ychwanegol yn cyfiawnhau'r effaith niweidiol gyfyngedig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Ein penderfyniad dros dro felly oedd cymeradwyo cynnig y BBC.

Ymatebion i'n hymgyngoriad

- 2.33 Cawsom dri ymateb i'n hymgyngoriad.⁷ Roedd y BBC ac Undeb Cenedlaethol y Newyddiadurwyr ('NUJ') yn cytuno â'n casgliad y dylai'r BBC allu bwrw ymlaen â'i gynnyg i ymestyn oriau BBC Radio Cymru 2 fel ei fod yn dod yn Wasanaeth Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig yn ei rinwedd ei hun.
- 2.34 Roedd y BBC o'r farn bod "adolygiadau Ofcom o'n gwerth cyhoeddus a'n hasesiadau o'r effaith ar y farchnad yn gadarn ac yn drylwyr, ac roedd yn croesawu "penderfyniad dros dro Ofcom bod gwerth cyhoeddus ychwanegol ymestyn oriau gwreiddiol Radio Cymru 2 yn cyfiawnhau'r effaith niweidiol gyfyngedig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol". Cytunodd y BBC â chasgliad Ofcom bod gan y cynnig y potensial i sicrhau gwerth cyhoeddus sylweddol i wrandawyr cynnwys Cymraeg a'r rheini sydd â diddordeb yn y Gymraeg. Roedd hefyd yn cytuno â chasgliad Ofcom o effeithiau'r farchnad; nad yw'r cynnig hwn yn debygol o gael effaith niweidiol sylweddol ar gystadleuwyr. Nododd fod dadansoddiad Ofcom yn cynnwys gorsafoedd radio cymunedol ac eglurodd nad oedd yn cynnwys radio cymunedol yn ei asesiad oherwydd nad ydynt yn tanysgrifio i arolwg diwydiant RAJAR ac nad ydynt yn

---

⁷ Mae'r ymatebion i'r ymgynghoriad yn cael eu cyhoeddi yma: [Ymgynghoriad: Cynigion y BBC ar gyfer BBC Radio Cymru 2 - Ofcom](#)

gwneud elw, ac felly mae ganddynt gyfyngiadau llym ar faint o incwm y gallant ei wneud o hysbysebu. Roedd yn cytuno ag Ofcom, hyd yn oed wrth ystyried y gorsafoedd hyn, ei bod yn annhebygol y byddai effaith sylweddol arnynt ac y byddai'n darparu gwerth cyhoeddus, "yn enwedig i gynulleidfaoedd sy'n cael dim ond Radio Cymru 2 a dim radio cymunedol sy'n cynnig y Gymraeg".

- 2.35 Croesawodd NUJ gynneg y BBC i ehangu BBC Radio Cymru 2 fel "ychwanegiad i'w groesawu at y cyfryngau sy'n cael eu cynnig i bobl Cymru". Roedd yn cytuno â chasgliadau ein hasesiad cystadleuaeth. Roedd o'r farn bod Ofcom yn gywir i ddod i'r casgliad y gallai'r orsaf gystadlu â Capital Cymru yn yr ardal o Gymru lle mae'n gweithredu. Fodd bynnag, gallai cystadleuaeth fod yn gadarnhaol gan y dylai'r gorsafoedd "geisio tyfu cynulleidfaoedd drwy eu gwasanaethu'n dda". Mynegodd bryder ynghylch cyllido'r estyniad o ystyried bod cyllideb gyffredinol y BBC wedi gostwng yn ystod y degawd diwethaf.
- 2.36 Ni wnaeth Radiocentre roi sylwadau uniongyrchol ar ein hasesiad o gystadleuaeth, ond roedd yn nodi ei argymhellion i ymgynghoriad Prawf Lles y Cyhoedd y BBC y dylai Ofcom osod amodau Trwydded Weithredu tebyg i'r rhai ar gyfer BBC Radio Cymru (gyda'r ffocws ychwanegol ar gysondeb allbwn cerddoriaeth Gymraeg) i sicrhau bod y gwasanaeth yn dal yn unigryw ac nad yw'n cael effaith ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Yn Adran 3 rydym yn ystyried y sylwadau a gawsom am amodau arfaethedig ein Trwydded Weithredu ac yn cadarnhau ein penderfyniad.

Ein penderfyniad terfynol

- 2.37 Ar ôl ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad a rhoi sylw i'n dyletswyddau perthnasol o dan Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 a Siarter a Chytundeb y BBC, nid yw ein barn, fel y nodir yn ein casgliadau penderfyniad rhagarweiniol, wedi newid. Rydym yn dal o'r farn bod y gwerth cyhoeddus ychwanegol a ddaw yn sgil y cynnig yn cyfiawnhau'r effaith niweidiol gyfyngedig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Ein penderfyniad terfynol yw y caiff y BBC fwrw ymlaen â'i gynneg i ymestyn oriau BBC Radio Cymru 2 er mwyn iddo ddod yn Wasanaeth Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig yn ei rinwedd ei hun.

3. Trwydded Weithredu

Ein hymgyngoriad

- 3.1 O dan y [Siarter](#) a'r [Cytundeb](#), mae'n rhaid i Ofcom osod [Trwydded Weithredu ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y Deyrnas Unedig](#). Mae'r Cytundeb yn creu rhwymedigaethau ar Ofcom i osod amodau trwydded penodol ar gyfer y BBC, ac yn galluogi i ni osod rhagor o amodau rheoleiddio sy'n briodol yn ein barn ni er mwyn ei gwneud yn ofynnol i'r BBC, wrth gyflawni gwasanaethau cyhoeddus y Deyrnas Unedig, gyflawni ei Genhadaeth⁸ a hyrwyddo'i Ddibenion Cyhoeddus,⁹ ac i sicrhau bod cynulleidfaoedd yng ngwledydd y Deyrnas Unedig yn cael gwasanaeth da.¹⁰ Efallai y gallwn amrywio'r Drwydded Weithredu, ar ôl ymgynghori â'r BBC ac ag unrhyw berson sy'n briodol yn ein barn ni. Rydym wedi ystyried y "gweithdrefnau ar gyfer gosod a diwygio'r Drwydded Weithredu" wrth gynnig yr amodau yn ein hymgyngoriad.¹¹
- 3.2 Roeddem wedi ystyried yn ein hymgyngoriad pa newidiadau arfaethedig i'r Drwydded Weithredu oedd yn briodol i'w gosod ar wasanaeth newydd BBC Radio Cymru 2, pe bai'n cael ei gymeradwyo, yng ngoleuni ein dyletswyddau yn y Siarter a'r Cytundeb. Roeddem hefyd wedi nodi yn ein hymgyngoriad nad oeddem yn cynnig sicrhau ystyriaethau eraill drwy amod Trwydded Weithredu.
- 3.3 Fe wnaethom gynnig ychwanegu BBC Radio Cymru 2 at y gwasanaethau a restrir yn amodau ein Trwydded Weithredu 4.51 (darparu cynnwys sydd o ddiddordeb ac yn berthnasol i gynulleidfaoedd yng Nghymru) a 4.52 (ar yr holl wasanaethau sy'n darparu cerddoriaeth yn benodol ar gyfer cynulleidfaoedd yng Nghymru). Y rheswm am hyn yw y byddai'r cynnwys hwn yn cyfrannu at gyflawni Diben Cyhoeddus 4 ar gyfer pobl yng Nghymru ac, fel gwasanaeth newydd yn benodol ar gyfer pobl yng Nghymru, roeddem o'r farn y dylai hefyd gyfrannu at gyflawni'r amodau hyn.
- 3.4 Fe wnaethom gynnig gosod amod Trwydded Weithredu i sicrhau bwletinâu newyddion ar y gwasanaeth oherwydd bod y BBC yn chwarae rhan bwysig yn y gwaith o sicrhau bod cynulleidfaoedd ledled y Deyrnas Unedig yn cael y newyddion diweddaraf a chywir. Fe wnaethom ddweud bod darparu newyddion cywir o ansawdd uchel y gellir ymddiried ynddo yn ganolog i gylch gwaith y BBC a hyrwyddo Diben Cyhoeddus 1.
- 3.5 Wrth gynnig amod ar ddarpariaeth newyddion roeddem wedi ystyried nodweddion unigryw'r gwasanaeth a sut, ar gyfer ei gynulleidfa darged, y byddai'n darparu dewis arall yn lle cynnwys Cymraeg ar BBC Radio Cymru yn ogystal â gorsafoedd radio masnachol a chymunedol sydd ar gael mewn rhai lleoliadau yng Nghymru yn unig. Gan fod BBC Radio

---

⁸ Cenhadaeth y BBC yw gweithredu er lles y cyhoedd, gan wasanaethu pob cynulleidfa drwy ddarparu allbwn a gwasanaethau diduedd, unigryw o ansawdd uchel sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu (erthygl 5 yn y Siarter)

⁹ Dyma Ddibenion Cyhoeddus y BBC: 1) Darparu newyddion a gwybodaeth ddiuedd i helpu pobl i ddeall ac ymgysylltu â'r byd o'u cwmpas; 2) Cefnogi dysgu ar gyfer pobl o bob oed; 3) Dangos y cynnyrch a'r gwasanaethau mwyaf creadigol a nodedig o'r ansawdd gorau; 4) Adlewyrchu, cynrychioli a gwasanaethu cymunedau amrywiol holl wledydd a rhanbarthau'r DU a thrwy wneud hynny, gefnogi'r economi greadigol ledled y DU; a 5) Adlewyrchu'r DU, ei diwylliant a'i gwerthoedd i'r byd (erthygl 6 yn y Siarter).

¹⁰ Fel sy'n ofynnol gan erthygl 46 y Siarter

¹¹ Cymal 13 y Cytundeb

Cymru 2 yn bwriadu darlledu rhestrau chwarae cerddoriaeth wedi eu recordio ymlaen llaw sy'n o leiaf 50% o gerddoriaeth yn yr iaith Gymraeg, roeddem yn cydnabod y byddai adegau yn yr amserlen, sef slotiau 'amser gyrru' yn ystod yr wythnos a dydd Sul, pan fyddai bwletinau newyddion yn llai aml.

- 3.6 Roedd ein hamod arfaethedig ar gyfer bwletinau newyddion yn cynnwys eithriad i'r amllder ar gyfer y gwasanaeth arfaethedig hwn yn unig (o'i gymharu â'n gwasanaethau radio cyhoeddus eraill yn y Deyrnas Unedig sy'n destun darparu bwletinau newyddion 'yn rheolaidd yn aml drwy gydol y dydd' yn ein Trwydded Weithredu)¹² i ystyried y cyfnodau yn amserlen BBC Radio Cymru 2 lle mae bwletinau newyddion yn dod yn llai aml fel ei fod yn darparu'r cynnwys cerddoriaeth Gymraeg ychwanegol. Roeddem o'r farn y byddai'r cynnig hwn yn gwasanaethu cynulleidfa darged y gwasanaeth yn well na'r dewis arall o gyd-ddarlledu â BBC Radio Cymru yn ystod y cyfnodau hyn. Byddai cyd-ddarlledu o'r fath yn newid cymysgedd genre a natur BBC Radio Cymru 2.
- 3.7 Fe wnaethom gynnig gosod gofyniad adrodd ar y BBC i nodi yn ei Gynllun Blynnyddol sut bydd yn darparu bwletinau newyddion ar BBC Radio Cymru 2. Roeddem yn cynnig bod rhaid i hyn gynnwys amllder disgwylidig bwletinau newyddion a rhaid iddo roi gwybod i Ofcom os bydd newid sylweddol yn y flwyddyn i'r amseroedd hyn. Byddai bwletinau newyddion rheolaidd ar gyfer y gwasanaeth hwn yn golygu drwy gydol y dydd o ddydd Llun i ddydd Sadwrn ac yn y bore ar ddydd Sul. Fe wnaethom gynnig caniatáu darlledu bwletinau newyddion ar yr un pryd wrth gyflawni'r amod hwn.
- 3.8 Gan hynny, fe wnaethom ymgynghori ar yr amodau a ganlyn:

4.51 Mewn perthynas â BBC iPlayer, BBC Sounds, Gwefan y BBC, BBC One Wales, BBC Two Wales, BBC Radio Wales a BBC Radio Cymru a **BBC Radio Cymru 2**, mae'n rhaid i'r BBC ddarparu cynnwys sydd o ddiddordeb ac yn berthnasol i gynulleidfaedd yng Nghymru, gan gynnwys amrywiaeth eang o gynnwys sy'n adlewyrchu diwylliant Cymru.

4.52 Wrth gydymffurfio ag amod 4.51, mewn perthynas â BBC Sounds, BBC Radio Wales, BBC Radio Cymru a **BBC Radio Cymru 2**, mae'n rhaid i'r BBC ddarparu cerddoriaeth sy'n benodol berthnasol i gynulleidfaedd yng Nghymru.

4.58A. Mewn perthynas â **BBC Radio Cymru 2**, mae'n rhaid i'r BBC sicrhau ei fod yn darparu bwletinau newyddion dyddiol a rheolaidd o ddydd Llun i ddydd Sadwrn a bwletinau newyddion dyddiol ar ddydd Sul.

....

4.67. Rhaid i'r BBC gyhoeddi'n flynyddol, ar yr un pryd ag y bydd yn cyhoeddi ei Gynllun Blynnyddol, y camau y mae'n bwriadu eu cymryd yn ystod y Flwyddyn Ariannol y mae'r Cynllun Blynnyddol yn ymwneud â hi i ddarparu cynnwys sydd o ddiddordeb ac sy'n berthnasol i gynulleidfaedd yn yr Alban, yng Nghymru, yng Ngogledd Iwerddon ac yn rhanbarthau Lloegr, gan gynnwys unrhyw Newidiadau Sylweddol y mae'n bwriadu eu gwneud yn y flwyddyn honno a'r rhesymau dros y newidiadau hynny.

¹² Ac eithrio BBC Radio 4 a BBC Radio 5 Live sy'n destun amodau newyddion gwahanol.

4.68 Wrth gydymffurfio ag amod 4.67, mae'n rhaid i'r BBC gynnwys y canlynol:

....

4.68.8 ei gynlluniau i ddarparu newyddion ar **BBC Radio Cymru 2**. Fel rhan o'r esboniad hwn, mae'n rhaid i'r BBC nodi pa mor aml y bwriedir darparu bwletinau newyddion.

Ymatebion i'n hymgyngoriad

- 3.9 Dywedodd y BBC ei fod o'r farn bod yr amodau a gynigiwyd gan Ofcom yn "addas a chymesur". Dywedodd hefyd y bydd y BBC "yn nodi ein cynlluniau ar gyfer Radio Cymru 2 yn ein Cynllun Blynyddol fel rydym yn ei wneud bob blwyddyn ar gyfer gwasanaethau eraill y BBC".¹³
- 3.10 Roedd NUJ yn cytuno ag amodau arfaethedig ein Trwydded Weithredu a dywedodd ei fod yn croesawu ein cynnig bod yn rhaid i'r gwasanaeth ddarparu bwletinau newyddion rheolaidd.¹⁴
- 3.11 Roedd Radiocentre yn falch o weld bod Ofcom wedi cynnig bod y gwasanaeth yn cyfrannu at amodau presennol y Drwydded Weithredu (4.51 a 4.52) sy'n sicrhau bod cynnwys o ddiddordeb a pherthnasedd yn cael ei ddarparu a cherddoriaeth sy'n berthnasol i gynulleidfaoedd yng Nghymru.¹⁵ Roedd yn cefnogi cynigion Ofcom i osod amod Trwydded Weithredu ar ddarparu newyddion a dywedodd ei fod yn disgwyl i Ofcom graffu ar gynlluniau'r BBC ar gyfer bwletinau newyddion i sicrhau eu bod yn ddigon aml i gyflawni amcanion dibenion cyhoeddus y BBC. Nododd nad oeddem yn bwriadu gosod amod ar ganran y gerddoriaeth Gymraeg. Roedd o'r farn os nad yw'r BBC yn darparu digon o dryloywder ynghylch cyfran yr allbwn Cymraeg neu os nad yw'n bodloni ei ymrwymiad y dylai Ofcom ailystyried a ddylid gosod amod Trwydded Weithredu.¹⁶

Ein penderfyniad

- 3.12 Ar ôl i ni ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad ac o ran ein dyletswyddau yn Siarter a Chytundeb y BBC, rydym wedi penderfynu gosod yr amodau sydd wedi eu nodi yn ein hymgyngoriad ac sydd wedi eu nodi uchod. Rydym o'r farn y bydd y rhain yn helpu i sicrhau bod y gwasanaeth yn cyfrannu at gyflawni Cenhadaeth a Dibenion Cyhoeddus y BBC; yn benodol Diben Cyhoeddus 4.
- 3.13 Mewn perthynas â barn Radiocentre y dylai Ofcom ailystyried amodau'r Drwydded Weithredu ar y gwasanaeth os na fydd y BBC yn cyflawni ei ymrwymiad i ddarlledu o leiaf 50% o gerddoriaeth yn y Gymraeg, fel y nodir ym mharagraff 7.15 ein penderfyniad rhagarweiniol, mae hyn yn rhywbeth y byddem yn edrych arno pe bai'r sefyllfa hon yn digwydd. Fel y gwnaethom egluro yn ein hymgyngoriad, rydym o'r farn bod darparu o leiaf 50% o gerddoriaeth yn Gymraeg yn agwedd allweddol ar gymeriad unigryw'r gwasanaeth ac o ran gwasanaethu anghenion ei gynulleidfa darged yn well. Gan hynny, rydym yn disgwyl i'r BBC, fel rhan o gymeradwyo'r gwasanaeth, fonitro'n rheolaidd y gyfran o'i allbwn cerddoriaeth Gymraeg ar y gwasanaeth, fel y mae eisoes yn ei wneud ar gyfer BBC Radio

¹³ [Ymateb y BBC i'n hymgyngoriad](#)

¹⁴ [Ymateb y NUJ i'n hymgyngoriad](#)

¹⁵ [Ymateb Radiocentre i'n hymgyngoriad](#)

¹⁶ Ibid

Cymru,¹⁷ er mwyn sicrhau ei fod yn cyflawni ei ymrwymiad cyhoeddus ac er mwyn iddo allu ymateb yn rhwydd i gais am wybodaeth gan Ofcom am berfformiad y gwasanaeth.

- 3.14 Mae Atodiad 2 yn cynnwys hysbysiad amrywio'r Drwydded Weithredu. Bydd amodau'r Drwydded Weithredu newydd rydym wedi penderfynu arni ar gyfer BBC Radio Cymru 2 yn dod i rym ar 1 Ebrill 2024. Byddwn yn mynnu bod y BBC yn adrodd ar gydymffurfiad â'r amodau gyda'i Adroddiad Blynyddol. Rydym hefyd yn disgwyl i'r BBC, gyda'i Gynllun Blynyddol nesaf, nodi cynlluniau BBC Radio Cymru 2 ar gyfer darparu cynnwys o ddiddordeb a pherthnasedd a cherddoriaeth sy'n berthnasol i bobl yng Nghymru, yn ogystal â'i gynlluniau i ddarparu newyddion ar y gwasanaeth a'i amledd.

---

¹⁷ Prawf Lles y Cyhoedd y BBC, yn 5.3 mae'r BBC yn nodi bod tua 66% o gerddoriaeth Radio Cymru yn Gymraeg

A1. Cefndir a Fframwaith Cyfreithiol

- A1.1 Prif ddyletswydd Ofcom o dan adran 3 o [Ddeddf Cyfathrebiadau 2003](#) ('y Ddeddf') yw hybu buddiannau dinasyddion mewn perthynas â materion sy'n ymwneud â chyfathrebu a defnyddwyr mewn marchnadoedd perthnasol, pan fo'n briodol drwy hybu cystadleuaeth. Wrth gyflawni ein dyletswyddau, rhaid i ni ystyried, ymysg pethau eraill, pa mor ddymunol yw hyrwyddo'r gwaith o gyflawni dibenion darlledu teledu gwasanaeth cyhoeddus yn y DU a hyrwyddo cystadleuaeth mewn marchnadoedd perthnasol.
- A1.2 Mae pŵer Ofcom i reoleiddio'r BBC yn deillio o adran 198 o'r Ddeddf, sy'n nodi, at ddibenion rheoleiddio'r BBC, y bydd gennym bwerau a dyletswyddau o'r fath y gellir eu rhoi i ni gan neu o dan y Siarter Brenhinol ar gyfer parhad y Gorfforaeth Ddarlledu Brydeinig ('y Siarter') a'r Cytundeb rhwng yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, a'r BBC ('y Cytundeb'). Mae'r Siarter a'r Cytundeb yn gosod Cenhadaeth a Dibenion Cyhoeddus y BBC a'r fframwaith Ofcom ar gyfer rheoleiddio'r BBC.
- A1.3 Mae'r Siarter yn darparu bod yn rhaid i ni ystyried, wrth gyflawni ein swyddogaethau, unrhyw rai o'r canlynol sy'n ymddangos i ni yn berthnasol o dan yr amgylchiadau:¹⁸
- amcan y BBC i gyflawni ei Genhadaeth¹⁹ a hyrwyddo'r Dibenion Cyhoeddus;
  - pa mor ddymunol ydy diogelu cystadleuaeth deg ac effeithiol yn y Deyrnas Unedig; ac
  - y gofyniad i'r BBC gydymffurfio â'i ddyletswydd o dan y Siarter, gan gynnwys ei ddyletswyddau cyffredinol.²⁰
- A1.4 Mae'r Siarter a'r Cytundeb yn cydnabod, er mwyn cyflawni ei Genhadaeth a hyrwyddo'r Dibenion Cyhoeddus, mae'n bosibl y bydd angen i'r BBC wneud newidiadau i Wasanaethau Cyhoeddus y DU. Fodd bynnag, er mwyn diogelu cystadleuaeth deg ac effeithiol, ni chaiff y BBC wneud newid sylweddol i Wasanaethau Cyhoeddus y DU oni bai:
- ei fod wedi cynnal prawf budd y cyhoedd ac wedi penderfynu bod y prawf hwnnw wedi'i fodloni; a bod
  - Ofcom yn penderfynu y caiff y BBC gyflawni'r newid arfaethedig.²¹

---

¹⁸ Erthygl 45(2) y Siarter.

¹⁹ Cenhadaeth y BBC yw gweithredu er lles y cyhoedd, gan wasanaethu pob cynulleidfa drwy ddarparu allbwn a gwasanaethau diduedd, unigryw o ansawdd uchel sy'n hysbysu, yn addysgu ac yn diddanu (Erthygl 5 yn y Siarter).

²⁰ Mae dyletswyddau cyffredinol y BBC wedi'u nodi yn Erthyglau 9 i 18 y Siarter. Mae'r Cytundeb hefyd yn gosod rhai rhwymedigaethau cyffredinol ar y BBC. Mae'r rhain yn cynnwys, yng Nghymal 61, gofyniad i'r BBC wneud popeth sy'n rhesymol ymarferol i sicrhau bod gwylwyr, gwrandawyr a defnyddwyr eraill (yn dibynnu ar yr amgylchiadau) yn gallu cael gafael ar Wasanaethau Cyhoeddus y DU a fwriedir ar eu cyfer, neu elfennau o'u cynnwys, mewn ystod o ffyrdd hwylus a chost-effeithiol sydd ar gael neu a all fod ar gael yn y dyfodol. Gallai'r rhain gynnwys (er enghraifft) darlledu, ffrydio neu ddarparu cynnwys ar-alw, boed hynny drwy rwydweithiau daearol, lloeren, cebl neu fand eang (sefydlog neu ddi-wifr) neu drwy'r rhyngwyd.

²¹ Cymal 7(6) y Cytundeb.

Dadansoddiad y BBC

- A1.5 Felly, rhaid i'r BBC asesu'n gyntaf a yw newid arfaethedig yn sylweddol. Mae'r Cytundeb yn diffinio newid sylweddol fel a ganlyn:
- a) cyflawni unrhyw weithgaredd fel Gwasanaeth Cyhoeddus newydd yn y DU; ac
  - b) unrhyw newid i Wasanaeth Cyhoeddus yn y DU a allai gael effaith niweidiol sylweddol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol.²²
- A1.6 Os yw'r BBC o'r farn nad yw newid arfaethedig yn sylweddol, caiff gyflawni'r newid, oni bai fod Ofcom yn anghytuno â'r BBC o ran pa mor sylweddol ydyw. Os ydym o'r farn bod y newid arfaethedig yn sylweddol, gallwn gyfarwyddo'r BBC i wneud y canlynol:
- a) cynnal prawf budd y cyhoedd ac, os bodlonir y prawf, cyhoeddi'r newid; neu
  - b) rhoi'r gorau i wneud y newid yn unol ag unrhyw gyfarwyddiadau sy'n briodol yn ein barn ni.²³
- A1.7 Er mwyn i brawf budd y cyhoedd gael ei fodloni, rhaid i'r BBC benderfynu:
- a) bod y cynnig arfaethedig yn cyfrannu at genhadaeth y BBC ac at hyrwyddo un neu ragor o'r Dibenion Cyhoeddus;
  - b) ei fod wedi cymryd camau rhesymol i sicrhau nad yw'r newid arfaethedig yn cael unrhyw effaith niweidiol ddiangen ar gystadleuaeth deg ac effeithiol; a
  - c) bod gwerth cyhoeddus y newid arfaethedig yn cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol.²⁴
- A1.8 Os bodlonir y prawf a bod y BBC yn dymuno gweithredu'r cynnig, rhaid iddo gyhoeddi'r newid arfaethedig a darparu copi i Ofcom.²⁵

Rôl Ofcom

- A1.9 Rhaid i Ofcom wedyn asesu a yw'r newid arfaethedig yn sylweddol ac, os felly, penderfynu pa fath o asesiad pellach i'w gynnal.²⁶
- A1.10 Mae paragraff 4.41 o ddogfen arweiniad Ofcom [*Assessing the impact of proposed changes to the BBC's public service activities*](#) ('y canllawiau') yn nodi rhestr anghyflawn o ffactorau y gallwn eu hystyried wrth asesu effaith niweidiol sylweddol bosibl unrhyw newid.
- A1.11 Os byddwn yn dod i'r casgliad nad yw newid arfaethedig yn sylweddol, neu os bydd chwe wythnos yn mynd heibio heb i ni roi gwybod i'r BBC am ein barn, caiff y BBC gyflawni'r newid.²⁷
- A1.12 Os byddwn yn dod i'r casgliad bod y cynnig yn un sylweddol, mae'n bosibl y byddwn yn penderfynu cynnal asesiad cystadleuaeth y BBC (BCA) o dan gymal 10 y Cytundeb neu asesiad byrrach sy'n defnyddio elfennau o weithdrefn asesiad cystadleuaeth y BBC. Mae paragraff 4.43 y canllawiau yn egluro pryd y gallai pob math o asesiad fod yn briodol.

---

²² Cymal 7(7) y Cytundeb.

²³ Cymal 9(6) y Cytundeb.

²⁴ Cymal 8(1) y Cytundeb.

²⁵ Cymal 8(3) y Cytundeb.

²⁶ Cymal 9 y Cytundeb.

²⁷ Cymalau 9(3) a (4) y Cytundeb.

- A1.13 Wrth gynnal BCA neu asesiad byrrach, rhaid i Ofcom:
- adolygu'r gweithdrefnau mae'r BBC wedi'u dilyn wrth gynnal prawf budd y cyhoedd;
  - adolygu asesiad y BBC o werth cyhoeddus y newid arfaethedig i Wasanaethau Cyhoeddus y DU;
  - asesu effaith niweidiol y newid arfaethedig ar gystadleuaeth deg ac effeithiol; ac
  - asesu a yw gwerth cyhoeddus y newid arfaethedig yn cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol.²⁸
- A1.14 Yn ein dogfen arweiniad, [Asesu effaith newidiadau arfaethedig i weithgareddau gwasanaeth cyhoeddus y BBC](#), rydym yn egluro:
- mae Asesiad Cystadleuaeth y BBC yn fwy tebygol o fod yn briodol "pan fydd cynnig yn codi materion mawr, cymhleth a/neu arbennig o ddadleuol, a allai gynnwys nifer o bartïon sydd â diddordeb a ffyrdd lle gallai fod effaith niweidiol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol"; ond
  - mae asesiad byrrach yn debygol os "oes ystod lai o faterion i'w hystyried," er enghraifft pan fyddwn yn ystyried bod prawf lles y cyhoedd y BBC "yn rhoi sylw digonol i'r holl faterion (neu'r rhan fwyaf)".
- A1.15 Mae asesiad byrrach yn ystyried yr un pedair elfen ond nid oes rhaid i ni ddod i gasgliad ar bob un ohonynt.
- A1.16 Rhaid i Ofcom ystyried graddfa a thebygolrwydd unrhyw werth cyhoeddus o'i gymharu â graddfa a thebygolrwydd unrhyw effaith niweidiol ar gystadleuaeth deg ac effeithiol. Mae'r Cytundeb yn cydnabod y bydd y penderfyniad yn golygu y bydd angen cynnal asesiadau ansoddol, ac efallai na fydd yn bosibl cymharu'n uniongyrchol ffactorau sy'n ymwneud â gwerth cyhoeddus a ffactorau sy'n ymwneud â risgiau i gystadleuaeth deg ac effeithiol.²⁹
- A1.17 Ar ddiwedd y broses, byddwn yn dod i un o bedwar canlyniad posibl:
- caiff y BBC gyflawni'r newid arfaethedig;
  - ni chaiff y BBC gyflawni'r cynnig;
  - caiff y cynnig fynd yn ei flaen yn ddarostyngedig i amodau neu addasiadau yr ydym yn eu hystyried yn briodol; neu
  - bod yn rhaid i'r BBC ailystyried elfennau o'i brawf budd y cyhoedd neu ddilyn unrhyw weithdrefnau pellach sy'n briodol yn ein barn ni.³⁰
- A1.18 Mae'r weithdrefn benderfynu ar gyfer asesiadau byr yn wahanol i'r drefn ar gyfer BCA. Yn yr achos hwn, efallai y byddwn ond yn dod i'r casgliad y caiff y BBC wneud newid arfaethedig, neu ailystyried ei brawf lles y cyhoedd, neu ddilyn unrhyw weithdrefnau pellach sy'n briodol yn ein barn ni. Fodd bynnag, byddai'n agored i ni drosi asesiad byrrach yn Asesiad Cystadleuaeth y BBC pe bai'n briodol.
- A1.19 Dim ond pan fyddwn wedi cynnal BCA ac nid yn dilyn asesiad byrrach y caiff Ofcom wneud penderfyniadau (b) ac (c) uchod.³¹

---

²⁸ Cymal 10(3) y Cytundeb. Mae Adran 5 y canllawiau BCA yn egluro'r dull dadansoddol rydym yn disgwyl ei ddefnyddio.

²⁹ Cymal 10(4) o'r Cytundeb

³⁰ Cymal 11(1) y Cytundeb.

³¹ Cymal 11(2) y Cytundeb.

A1.20 Mae ein harweiniad yn nodi'r ffactorau yr oeddem yn disgwyl eu hystyried wrth benderfynu pa asesiad oedd fwyaf priodol, gan gynnwys:

- trylwyredd, ansawdd a chydbwysedd Prawf Lles y Cyhoedd y BBC;
- tebygolrwydd canlyniad gwahanol i glirio diamod;
- a oes elfen wahanadwy o'r cynnig sy'n achosi pryder, tra bod yr elfennau eraill yn achosi fawr o bryderon; a
- pha mor gymesur yw'r adnoddau sydd eu hangen.

A1.21 Rhaid i Ofcom gwblhau BCA o fewn chwe mis³² ac asesiad byrrach mewn llai na chwe mis.³³ Yn y naill achos neu'r llall, byddwn yn ymgynghori â rhanddeiliaid cyn gwneud ein penderfyniad terfynol.

Trwydded Weithredu

A1.22 O dan y Siarter a'r Cytundeb, mae'n rhaid i ni osod Trwydded Weithredu (y Drwydded Weithredu) sy'n cynnwys set o amodau rheoleiddio y mae'n rhaid i'r BBC gydymffurfio â nhw.³⁴ Mae'r Siarter yn datgan bod yn rhaid i'r Drwydded Weithredu gynnwys amodau rheoleiddio y mae Ofcom yn credu sy'n briodol er mwyn mynnu bod y BBC yn:

- a) cyflawni ei Genhadaeth a hyrwyddo'r Dibenion Cyhoeddus;
- b) sicrhau y darperir allbwn a gwasanaethau unigryw; a
- c) sicrhau bod cynulleidfaoedd yng Nghymru, Lloegr yr Alban a Gogledd Iwerddon yn cael eu gwasanaethu'n dda.³⁵

A1.23 Mae'r Cytundeb yn darparu'r canlynol:

- a) Rhaid i Ofcom osod yr amodau rheoleiddio ar y BBC a nodir yn Atodlen 2 y Cytundeb, ac yn unol â'r Atodlen honno;
- b) Caiff Ofcom osod unrhyw amodau rheoleiddio pellach sy'n briodol yn ein barn ni i'w gwneud yn ofynnol i'r BBC, wrth gyflawni Gwasanaethau Cyhoeddus y DU, gyflawni'r genhadaeth a hyrwyddo'r Dibenion Cyhoeddus; a
- c) Gall Ofcom osod amodau rheoleiddio pellach sy'n briodol yn ein barn ni i'w gwneud yn ofynnol i'r BBC sicrhau bod cynulleidfaoedd yng Nghymru, yr Alban, Gogledd Iwerddon a Lloegr yn cael eu gwasanaethu'n dda.³⁶

A1.24 Efallai y byddwn yn diwygio'r Drwydded Weithredu o dan [y gweithdrefnau rydym wedi'u cyhoeddi ar gyfer gosod a diwygio'r Drwydded Weithredu](#) ar ôl ymgynghori â'r BBC ac unrhyw un rydym yn credu sy'n briodol.³⁷ Bydd Ofcom yn gwneud hynny yn unol â'i

---

³² Cymal 10(2) y Cytundeb.

³³ Cymal 9(2) y Cytundeb.

³⁴ O dan y Siarter a'r Cytundeb, mae'n rhaid i Ofcom osod Trwydded Weithredu ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y DU. Siarter y BBC, Erthygl 46(3) a'r Cytundeb, Cymal 13

³⁵ Mae'r ddyletswydd hon yn cael ei hailadrodd ym mharagraff 1(1) o Atodlen 2 i'r Cytundeb, sy'n datgan "bod rhaid i Ofcom, wrth osod amodau rheoleiddio, roi sylw penodol i'r angen i'r BBC sicrhau bod allbwn a gwasanaethau unigryw yn cael eu darparu".

³⁶ Cymal 13 y Cytundeb.

³⁷ Cytundeb, Cymal 13(5).

egwyddorion ymgynghori. Cyhoeddwyd y Drwydded Weithredu ddiweddaraf ar 23 Mawrth 2023.³⁸

---

³⁸ I weld newidiadau i'r Drwydded Weithredu, ewch i dudalen we'r Fframwaith Gweithredu. I weld ein gweithdrefnau ar gyfer gosod a diwygio'r Drwydded Weithredu, ewch i:
https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0025/107089/procedures-bbc-operating-licence.pdf

A2. Hysbysiad o Amrywio

Hysbysiad rhif 1 dyddiedig 18 Ionawr 2024 i'r ail Drwydded Weithredu ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y Deyrnas Unedig a gyhoeddwyd ar 23 Mawrth 2023

Croniciadau

- (A) Ar 15 Rhagfyr 2016, cyhoeddodd y Llywodraeth y Siarter Frenhinol ar gyfer parhad y BBC ("y Siarter") a'r cytundeb rhwng yr Ysgrifennydd Gwladol dros Ddiwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon, a'r BBC (y "Cytundeb") a oedd yn mynnu bod Ofcom yn gosod trwydded ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y Deyrnas Unedig. Ar 13 Hydref 2017, cyhoeddodd Ofcom y Drwydded gyntaf. Cafodd y Drwydded gyntaf hon ei diwygio ychydig o weithiau.
- (B) Ar 23 Mawrth 2023, cyhoeddodd Ofcom yr ail Drwydded ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y BBC yn y Deyrnas Unedig (y "Drwydded").
- (C) Yn unol â Chymal 80 a 13(5) o'r Cytundeb, "Gweithdrefnau Ofcom ar gyfer gosod a diwygio'r drwydded weithredu" a gyhoeddwyd ar 13 Hydref 2017 (y "Gweithdrefnau") a'i egwyddorion ymgynghori, roedd Ofcom o'r farn ei bod yn briodol ymgynghori'n gyhoeddus, ar 18 Tachwedd 2023, ynghylch cynnig y BBC i ymestyn nifer yr oriau Cymraeg gwreiddiol a gynigir gan BBC Radio Cymru 2 fel ei fod yn dod yn Wasanaeth Cyhoeddus newydd yn y Deyrnas Unedig. Ochr yn ochr â'n hasesiad o gais y BBC, fe wnaethom ystyried, pe byddem yn cymeradwyo'r gwasanaeth, pa amodau Trwydded y dylem eu gosod ar gyfer BBC Radio Cymru 2 a diwygiadau canlyniadol arfaethedig i'r Drwydded.
- (D) Mae Ofcom wedi ystyried yr holl ymatebion i'r ymgynghoriad.
- (E) Ar ôl ymgynghori, ar 18 Ionawr 2024, cyhoeddodd Ofcom ddatganiad yn nodi ein penderfyniad i gymeradwyo cynnig y BBC i wneud Gwasanaeth Cyhoeddus newydd yn y Deyrnas Unedig (y "Datganiad").
- (F) Am y rhesymau a nodir yn y Datganiad, mae Ofcom wedi penderfynu ei bod yn briodol diwygio'r Drwydded.

GAN HYNNY, bydd y Drwydded yn awr yn cael ei hamrywio fel a ganlyn:

1. Disodli testun presennol amod 4.51 â'r canlynol:

Mewn perthynas â **BBC iPlayer, BBC Sounds, gwefan y BBC, BBC One Wales, BBC Two Wales, BBC Radio Wales, BBC Radio Cymru a BBC Radio Cymru 2**, mae'n rhaid i'r BBC ddarparu cynnwys sydd o ddiddordeb ac sy'n berthnasol i gynulleidfaedd yng Nghymru, gan gynnwys amrywiaeth eang o gynnwys sy'n adlewyrchu diwylliant Cymru.

2. Disodli testun presennol amod 4.52 â'r canlynol:

Wrth gydymffurfio ag amod 4.51, mewn perthynas â **BBC Sounds, BBC Radio Wales, BBC Radio Cymru a BBC Radio Cymru 2**, mae'n rhaid i'r BBC ddarparu cerddoriaeth sy'n benodol berthnasol i gynulleidfaedd yng Nghymru.

3. Ar ôl amod 4.58, mewnosoder amod newydd rhif 4.58A fel a ganlyn:

“Mewn perthynas â **BBC Radio Cymru 2**, mae’n rhaid i’r BBC sicrhau ei fod yn darparu bwletinau newyddion dyddiol a rheolaidd o ddydd Llun i ddydd Sadwrn a bwletinau newyddion dyddiol ar ddydd Sul.”

4. Ar ôl amod 4.68.7, mewnosoder amod newydd rhif 4.68.8 fel a ganlyn:

ei gynlluniau i ddarparu newyddion ar **BBC Radio Cymru 2**. Fel rhan o’r esboniad hwn, mae’n rhaid i’r BBC nodi pa mor aml y bwriedir darparu bwletinau newyddion.

Daw’r Amrywiad hwn i’r Drwydded i rym ar 1 Ebrill 2024

LLOFNODWYD AR GYFER OFCOM AR 18 IONAWR 2024

Siobhan Walsh

Cyfarwyddwr Grŵp Dros Dro Darlledu a’r Cyfryngau, Ofcom